

Motion till riksdagen 2007/08:K405

av **Pär Nuder m.fl. (s)**

Utnämningsspolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om utnämningsspolitiken.

Utnämningsspolitiken

De statliga utnämningarna ska utgå från regeringsformens skrivningar om förtjänst och skicklighet. Hur detta organiseras i detalj är inte en fråga för riksdagen utan för regeringen. Regeringen har dock ett tydligt ansvar för att presentera en tågordning som skapar trovärdighet i att regeringsformens bestämmelser följs. Att så skett under tidigare regeringar har riksdagens konstitutionsutskott konstaterat vid ett flertal tillfällen. Därför är den nya regeringens organisation av utnämningssmakten i allra högsta grad en fråga för riksdagen att engagera sig i.

När den nuvarande regeringen var i opposition gjorde man ett stort nummer av att utnämningssmakten skulle reformeras. Olika förslag presenterades, allt i ett mycket högt tonläge. Under det senaste året har i samband med budgetpropositionerna förslag presenterats för riksdagen. Men de flesta förslagen har presenterats på andra sätt. Tidningsartiklar, intervjuer, utspel och tv-soffor har varit de vanligaste sätten för regeringen att meddela sina avsikter kring utnämningsspolitiken. En del av det som sades före valet finns med, annat saknas helt. Förslag om att hålla utskottsförhör i riksdagen före utnämningar eller att riksdagen skulle bli involverad i urvalsprocessen är nu borta. Andra förslag genomförs bara halvhjärtat och under beteckningen ”experiment”. Det som varit utmärkande för utnämningsspolitiken efter valet är därför en ovilja från regeringen att fullt ut ta ansvar för att genomföra det som kallades för nödvändigheter före valet. Steg för steg backar regeringen med Mats Odell i spetsen från tidigare positioner. Skälen till detta kan givetvis vara många. Ett

Fel! Okänt namn på

kan vara en tillnyktring när man provat på hur det fungerar i praktiken. Mats Odell själv väljer förklaringen att "valrörelsen har sin egen dynamik".¹

I riksdagen har frågan om utnämningsspolitiken diskuterats flera gånger. Syftet med den förändringsprocess som nu påbörjats beskrivs av ansvarig minister Mats Odell så här: "en ny utnämningsspolitik som präglas av största möjliga öppenhet och transparens, förutsägbarhet och spårbarhet. Man ska i efterhand kunna analysera vad som har legat till grund för de utnämningar som har gjorts."²

Experiment har gjorts med annonsering efter generaldirektörer. Men resultatet var uppenbarligen inte helt lyckat eftersom Mats Odell började beklaga kvaliteten på de sökande när ansökningshandlingarna inte omfattades av sekretess.³ Efter detta uttalande har flera utspel gjorts från borgerligt håll om att sekretessen i utnämningsspolitiken måste öka för att få tillräckligt kvalificerade sökanden.

I budgetpropositionen föreslås nu därför följande:

Kravprofiler som legat till grund för rekrytering av myndighetschefer bör biläggas akten efter avslutad rekrytering. Inför anställning av en ny myndighetschef ska det vara mer regel än undantag att befattningen annonseras ut. För att pröva möjligheten till en sekretessregel i samband med intresseannonsering efter statliga myndighetschefer, m.fl. bör en översyn av sekretesslagstiftningen göras.⁴

Den nyordning i utnämningsspolitiken som nu presenteras skapar inte nödvändig trovärdighet. Tvärtom präglas nu politiken av nyckfullhet och experimentlusta. Säkra och stabila spelregler saknas och det är en öppen fråga vilket mandat från regeringen de chefer har som tillsatts genom experiment. Det torde vara unikt att på detta sätt bedriva experiment i en verksamhet som är grundlagsreglerad. När sedan experimentet hela tiden ändrar karaktär och dessutom delvis går mot det syfte som ansvarig minister presenterat om största möjliga öppenhet och insyn blir vår oro djup. Att tillsätta statliga chefer som har ansvar för att förvalta den del av vårt gemensamma som ligger i myndigheter är inget man kan ta lättvindigt på.

Nyordningen väcker också fler frågor av rent principiell natur. Några av de viktigaste är:

- ? Vilka kriterier ska gälla för de tjänster som väljs ut för annonsering?
- ? Vad i rekryteringsprocessen ska bestämmas på respektive departement och vad ska bestämmas någon annanstans?
- ? Kommer även UD:s tjänstetillsättningar att omfattas av skrivningarna i budgetpropositionen?
- ? Hur kommer regeringsformens skrivning om förtjänst och skicklighet att kunna garanteras i ett system för tillsättningar som ser olika ut för olika tjänster?

¹ Sveriges Radios lördagsintervju 9 juni 2007.

² 23/5 2007 i debatt kring interpellation 2006/07:550.

³ Sveriges Radios lördagsintervju 9 juni 2007.

⁴ Proposition 2007/08:1.

Fel! Okänt namn på

Regeringen borde i detta skede göra halt i experimenterandet och i stället komma tillbaka med ett samlat förslag kring hur man vill att utnämningsspolitiken ska bedrivas. Ett samlat förslag som bland annat innehåller svar på frågorna här ovan och som återskapar trovärdighet i att regeringsformens bestämmelser följs.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

Stockholm den 5 oktober 2007

Pär Nuder (s)

Sonia Karlsson (s)

Hans Hoff (s)

Tommy Ternemar (s)

Christina Zedell (s)

Monica Green (s)

Agneta Gille (s)

Jörgen Hellman (s)